

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра освітології та психолого-педагогічних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій Жильцов

«   »   2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогіка середньої освіти (інтегрована)

Змістовий модуль I «Основи сучасної педагогіки»

Змістовий модуль II «Дидактика»

Змістовий модуль III «Педагогічне партнерство»

Змістовий модуль IV «Соціально-педагогічний тренінг»

для студентів

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

освітнього рівня другого (магістерського)

освітньої програми 011.00.02 Педагогіка середньої освіти

Київ – 2023

Розробники:

Желанова Вікторія Вячеславівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Леонт'єва Інна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Андрощук Ірина Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Тадеуш Олена Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Желанова Вікторія Вячеславівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Леонт'єва Інна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Тадеуш Олена Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки

Протокол від 07 вересня 2023 року № 2

Завідувач кафедри _____ Людмила ХОРУЖА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 011.00.02 «Педагогіка середньої освіти» _____ Ганна ІВАНЮК

Робочу програму перевірено

«__» _____ 2023 р.

Заступник декана

Факультету педагогічної освіти _____ Леся КУЗЕМКО

Пролонговано

на 20__/20__ _____ (Хоружа Л.Л.), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ _____ (Хоружа Л.Л.), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ _____ (Хоружа Л.Л.), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ _____ (Хоружа Л.Л.), «__» _____ 20__ р., протокол № __

Розробники:

Желанова Вікторія Вячеславівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Леонтівська Інна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Андрощук Ірина Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Тадеуш Олена Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Желанова Вікторія Вячеславівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Леонтівська Інна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Тадеуш Олена Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки

Протокол від 07 вересня 2023 року № 2

Завідувач кафедри Людмила ХОРУЖА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 011.00.02

«Педагогіка середньої освіти» Ганна ІВАНЮК

Робочу програму перевірено

« 9 » 09 2023 р.

Заступник декана

Факультету педагогічної освіти Леся КУЗЕМКО

Пролонговано

на 20 /20 _____ (Хоружа Л.Л.), « » _____ 20__ р., протокол № _____

на 20 /20 _____ (Хоружа Л.Л.), « » _____ 20__ р., протокол № _____

на 20 /20 _____ (Хоружа Л.Л.), « » _____ 20__ р., протокол № _____

на 20 /20 _____ (Хоружа Л.Л.), « » _____ 20__ р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Педагогіка середньої освіти</i>			
Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	заочна		
Вид дисципліни	Обов'язкова		
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів/годин	9/270		
Курс	1-2		
Семестр	1	2	3
Кількість змістових модулів з розподілом:	4		
Обсяг кредитів	4	3	2
Обсяг годин, в тому числі:	120	90	60
Аудиторні	16	12	8
Модульний контроль	-	-	-
Семестровий контроль			
Самостійна робота	104	78	52
Форма підсумкового контролю	Залік	Залік	Інтегрований іспит (3 семестр)
<i>Змістовий модуль I. Основи сучасної педагогіки</i>			
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60		
Курс	1		
Семестр	1	2	3
Обсяг кредитів	2	-	-
Обсяг годин, в тому числі:	60	-	-
Аудиторні	8		
Модульний контроль	-	-	-
Семестровий контроль			
Самостійна робота	52	-	-
Форма семестрового контролю	Залік		Інтегрований іспит (3 семестр)
<i>Змістовий модуль II. Дидактика</i>			
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120		
Курс	1-2		
Семестр	1	2	3
Обсяг кредитів	2	1	1
Обсяг годин, в тому числі:	60	30	30
Аудиторні	8	4	4
Модульний контроль	-	-	-
Семестровий контроль			
Самостійна робота	52	26	26
Форма семестрового контролю	Залік	Залік	інтегрований іспит (3 семестр)
<i>Змістовий модуль III. Педагогічне партнерство</i>			
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60		
Курс	2		
Семестр	1	2	3
Обсяг кредитів	-	2	
Обсяг годин, в тому числі:	-	60	
Аудиторні	-	8	
Модульний контроль	-	-	
Семестровий контроль	-		
Самостійна робота		52	
Форма семестрового контролю		Залік	Інтегрований іспит (3 семестр)
<i>Змістовий модуль IV. Соціально-педагогічний тренінг</i>			
Загальний обсяг кредитів/годин	1/30		
Курс	2		
Семестр	1	2	3
Обсяг кредитів	-		1
Обсяг годин, в тому числі:	-		30
Аудиторні	-		4
Модульний контроль	-		-
Семестровий контроль	-		-
Самостійна робота			26
Форма семестрового контролю			-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – формування системи знань, умінь, навичок з навчання й виховання учнів, обґрунтування шляхів і умов ефективного впливу на їх особистісний розвиток, необхідних для ефективної діяльності вчителів; формування професійної компетентності для здійснення ефективної педагогічної діяльності у закладах загальної середньої освіти.

Завдання курсу:

➤ формування системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для виконання функціональних обов'язків вчителя; ознайомлення з інноваційними технологіями, формами організації, методами, засобами навчання, розвитку творчого потенціалу учнів в системі середньої освіти;

➤ формування основ педагогічного мислення, здатності осмислювати і аналізувати педагогічну дійсність;

➤ формування готовності до педагогічної праці на гностичному, комунікативному, операційному рівнях, професійного мислення магістрантів та досвіду творчого використання знань для вирішення конкретних завдань професійної діяльності.

3. Результати навчання за дисципліною

ЗК 4	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
ЗК 7	Здатність до міжособистісної взаємодії
ЗКу 12	Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і міжкультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження
СК 1	Здатність проєктувати і досліджувати освітні системи
СК 5	Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проєкти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти
СК 8	Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах
РН 1	Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень
РН 3	Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію
РН 7	Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання
РНУ 12	Здатність встановлювати соціально-психологічний комунікативний контакт з різними учасниками освітнього процесу, індивідуально зорієнтовану взаємодію відповідно до вимог, прописаних у професійному стандарті вчителя закладу загальної середньої освіти

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для **заочної** форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Основи сучасної педагогіки							
Педагогіка у контексті викликів сьогодення	18	2					16
Суб'єкти освітнього процесу в сучасному ЗСО	22	2	2				18
Сутність та шляхи модернізації сучасної середньої освіти	20	2					18
Разом	60	6	2				52
Змістовий модуль II. Дидактика							
Дидактика крізь призму закону України «Про Освіту»	29	2	2				25

Навчальний процес. Закономірності і принципи навчання	31	2	2				27
Сучасні методи навчання	29	2		2			25
Конструювання уроку	31	2		2			27
<i>Разом</i>	120	8	4	4			104
Змістовий модуль III. Педагогічне партнерство							
Педагогіка партнерства в умовах освітніх змін. Педагогічне партнерство в ЗСО: зарубіжний досвід	30	2		2			26
Організація педагогічного партнерства суб'єктів освітнього процесу у сучасному ЗСО. Особливості педагогічного партнерства ЗСО з різними соціальними інститутами	30	2		2			26
<i>Разом</i>	60	4		4			52
Змістовий модуль IV. Соціально-педагогічний тренінг							
Соціально-педагогічний тренінг	30			4			26
<i>Разом</i>	30			4			26
Усього	270	18	6	12			234

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Основи сучасної педагогіки

Тема 1. Педагогіка у контексті викликів сьогодення (2 год.)

Атрибутивні характеристики педагогічної науки. Суттєві особливості сучасної педагогічної теорії і практики. Міждисциплінарні виміри сучасної педагогіки. Сучасні педагогічні галузі.

Основні поняття теми: об'єкт педагогіки; предмет педагогіки; терміносистема сучасної педагогіки; освітні парадигми; наукові підходи; навички XXI століття.

Тема 2. Суб'єкти освітнього процесу у сучасній школі (2 год.)

Професійно-особистісні якості вчителя: сучасний погляд. Сучасний учень: який він? Сучасний формат стосунків між суб'єктами освітнього процесу в ЗСО. Провідні педагогічні помилки вчителя.

Основні поняття теми: професійна компетентність вчителя ЗСО; загальні, спеціальні фахові, спеціальні предметні компетентності вчителя; розвиток особистості учня; закономірності розвитку; фактори розвитку учнів; критерії віку, вікові особливості підліткового та раннього юнацького віку.

Тема 3. Шляхи модернізації сучасної середньої освіти у контексті Закону України «Про освіту» (2 год.)

Стратегічні орієнтири Закону "Про освіту". Реалії сучасного ЗСО: провідні проблеми та перспективи. Рефлексія власного досвіду.

Основні поняття теми: заклад освіти; здобувач освіти; ключові компетентності для життя; педагогіка партнерства; мотивований учитель; орієнтація на учня; індивідуальна освітня траєкторія; виховання на цінностях; нова структура ЗСО; базова середня освіта; автономія школи; електронний підручник; освітня програма; якість освіти.

Змістовий модуль II. Дидактика

Тема 1. Дидактика крізь призму закону України «Про освіту» (2 год.)

Стан і тенденції розвитку середньої освіти України. Предмет і об'єкт дидактики. Категорії дидактики. Актуальні завдання дидактики. Зміст освіти. Нормативні документи, що визначають зміст освіти.

Основні поняття теми: дидактика, об'єкт і предмет дидактики, зміст освіти, нормативні документи, навчальна програма, заклад середньої освіти, освітня діяльність, категорії дидактики, компетентність.

Тема 2. Процес навчання: сутність, структура, суб'єкти. Закономірності і принципи навчання (2 год.)

Структурні складники процесу навчання. Закономірності і принципи навчання. Оптимізація та інтенсифікація процесу навчання.

Основні поняття теми: процес навчання, педагогічний закон, педагогічна закономірність, закономірності дидактичні, принципи дидактичні.

Тема 3. Дидактичний інструментарій процесу навчання (2 год.)

Сутність дидактичних феноменів «метод» та «засіб». Методи як складники сучасних технологій навчання. Класифікація методів навчання. Особливості організації процесу навчання на основі методів проблемно-розвивального навчання, інтерактивних методів навчання та методу проектів. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання. Засоби як складники дидактичного інструментарію. Особливості використання медіа засобів в навчанні.

Основні поняття теми: метод навчання, класифікація методів навчання, прийом навчання, засіб навчання.

Тема 4. Конструювання уроку (2 год.)

Таксономія навчальних цілей та результатів Б. Блума. Технології конструювання уроку: особистісно зорієнтований урок (за С. Подмазіним), структура уроку за діяльнісним підходом (І. Корбаковою, Л. Терьошиною), побудова уроку як цілісного творчого процесу (за О. Митником), побудова уроку, спрямованого на розвиток критичного мислення (за Дженні Л. Стіл, Куртіс С. Мередит, Чарльз Темпл), організація уроку за моделлю «урок-діалог» (за І. Зязюном).

Основні поняття теми: таксономія Б.Блума, навчальні цілі та результати, урок, технології конструювання уроку.

Змістовий модуль III. Педагогічне партнерство

Тема 1. Педагогіка партнерства в умовах освітніх змін

Зміст та сутність понять «педагогіка партнерства» і «педагогічне партнерство».

Мета, завдання, принципи педагогіки партнерства. Становлення ідей педагогіки партнерства: історичний аспект. Етапи становлення та розвитку ідей педагогіки партнерства. Розвиток ключових категорій педагогіки партнерства в теоретико-практичній діяльності західноєвропейських (Д. Дьюї, Я. Корчак, М. Монтессорі, С. Холл, Ф. Фребель, С. Френе.) та українських (О. Дорошенко, Н. Лубенець, С. Русова, В. Сухомлинський) педагогів-гуманістів. Гуманістична спрямованість сучасної середньої освіти в Україні.

Нормативно освітні документи щодо реалізації педагогічного партнерства в середній освіті України.

Сутність стратегій педагогічного партнерства, їх види, характеристика. Основні стратегії педагогічного партнерства. Алгоритм вибору стратегії педагогічного партнерства.

Учасники педагогічного партнерства, їх функції. Формування моделі гармонійної партнерської взаємодії.

Основні поняття теми: педагогіка партнерства, педагогічне партнерство, принципи педагогіки партнерства, стратегії педагогічного партнерства, суб'єкти педагогічного партнерства.

Тема 2. Педагогічне партнерство в середній освіті: зарубіжний досвід

Педагогічне партнерство в середній освіті країн Європейського Союзу. Застосування прогресивного досвіду європейських країн щодо організації педагогічного партнерства в українських ЗСО.

Моделі педагогічної просвіти батьків та осіб, що їх замінюють. Сутність поняття «педагогічна просвіта батьків», «педагогізація батьків». Мета, завдання, необхідність реалізації в освітньому процесі закладу середньої освіти педагогічної просвіти батьків.

Види моделей педагогічної просвіти батьків (модель демократичних взаємин, навчально-теоретична модель, модель «терапія реальністю», адлерівська модель, модель чуттєвої комунікації, модель християнського виховання), їх характеристика.

Основні поняття теми: педагогічна просвіта батьків, модель демократичних взаємин, навчально-теоретична модель, модель «терапія реальністю», адлерівська модель, модель чуттєвої комунікації.

Тема 3. Організація педагогічного партнерства суб'єктів освітнього процесу ЗСО

Суб'єкт-суб'єктна взаємодія вчителя та учнів у ЗСО. Формування моделі партнерської взаємодії у системі «педагог-учень»; «учень-учень». Інструменти педагогічного партнерства, їх характеристика. Реалізація індивідуального підходу до розвитку особистості учня в умовах партнерської (суб'єкт-суб'єктної) взаємодії. Правила спілкування дорослого (вчителя, вихователя, батьків) з дитиною шкільного віку. Налагодження партнерської взаємодії дітей у різних видах діяльності.

Сутність взаємодії ЗСО з батьками та особами, що їх замінюють, у процесі педагогічного партнерства. Показники готовності батьків до педагогічної взаємодії. Типи взаємодії ЗСО з батьками (компенсаторні, залучення батьків до освітнього процесу, координаційні). Етапи залучення до педагогічного партнерства батьків та осіб, що їх замінюють; алгоритм взаємодії вчителів з родинами вихованців. Система роботи педагогічного колективу ЗСО з батьками та особами, що їх замінюють.

Форми педагогічного партнерства з батьками та особами, що їх замінюють: інформаційно-просвітницькі, інформаційно-комунікаційні (сайт, блог, viber-група, методичний навчальний чат, вебконференція, онлайнний педагогічний марафон), індивідуальні, групові (колективні), творчі (проекти, спільні святкові ранки, розваги дітей і дорослих, пізнавально-розважальні засоби, тематичні благодійні акції, виставки, тематичні тижні).

Основні поняття теми: цінності середньої освіти, модель педагогічного партнерства, індивідуальний підхід, правила спілкування; форми взаємодії, сайт, блог, viber-група, методичний навчальний чат, вебконференція, онлайнний педагогічний марафон.

Тема 4. Педагогічне партнерство ЗСО з різними соціальними інститутами

Поняття про соціальний інститут. Види, функції соціальних інститутів.

Педагогічне партнерство закладу середньої освіти з НУШ з ЗДО : зміст, форми взаємодії учасників освітнього процесу.

Педагогічне партнерство ЗСО з різними соціальними інститутами: благодійний фонд, громадська організація, бібліотека, дитячий театр, , будинок творчості, туристична компанія.

Інтеграція НУШ в загальну систему освіти України. Види та типи сучасних ЗСО в Україні. Реалізація додаткових освітніх послуг у ЗСО.

Нормативні документи, що регулюють організацію додаткових освітніх послуг у державних та комунальних ЗСО. Види платних послуг у сфері освітньої діяльності, їх характеристика.

Основні поняття теми: соціальний інститут, види соціальних інститутів, нова українська школа, інтеграція, види та типи ЗДО, додаткові освітні послуги.

Змістовий модуль IV. Соціально-педагогічний тренінг

Тема 10. Соціально-педагогічний тренінг «СТРЕС – НЕ ПРОБЛЕМА!»

Мета: з'ясувати вплив стресових ситуацій на організм і психіку людини; розвивати навички подолання негативних емоційних станів; оволодіти елементарними прийомами релаксації та аутотренінгу.

Обладнання: картки із запитаннями, папір формату А4, олівці, фломастери.

Хід заняття

1. Знайомство.

Мета: підготувати учасників до роботи, створити комфортну атмосферу, хороший настрій, познайомити між собою.

2. Повідомлення «Що відбуватиметься на занятті?»

Мета: вивчення основних правил тренінгу, сприяння організації ефективного простору для особистісного розвитку студентів.

3. Вправа «Самопрезентація».

Мета: сприяти зближенню учасників групи та виявити їхні сподівання від роботи в групі.

4. Вправа «Стаканчик».

Мета: вироблення психотехнік, позбавлення стресових переживань.

5. Вправа «Автобіографія».

Мета: переживання невідповідності бажаного і можливого як стресових відчуттів.

6. Динамічне уявлення. Мотив-тест «Квітка»

Мета: з'ясувати, чи може учень працювати з образами; навчити, як працювати з образами; отримати додаткову діагностичну інформацію, надати ресурси підживлення.

7. Вправа «Побажання».

Мета: створити атмосферу емоційного комфорту, зарядити позитивною енергією.

8. Підсумок заняття

Мета: усвідомлення учасниками того, якою мірою реалізовані їхні очікування щодо тренінгу.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів заочної форм навчання

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максималь на кількість балів	Кількість одиниць	Максималь на кількість балів	Кількість одиниць	Максималь на кількість балів	Кількість	Максималь
Відвідування лекцій	1	3	3	4	4	2	2		
Відвідування семінарських занять	1	1	1	2	2				
Відвідування практичних занять (проведення лекцій)	1	-	-	2	2	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	1	10	2	20				
Робота на практичному занятті	10	-	-	2	20	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25	19	95	6	30	1	5
Разом		-	38	-	143	-	54	-	27
Максимальна кількість балів:		262							
Розрахунок коефіцієнта:		210/60=3,5							

*Розрахунок балів подано з урахуванням можливості студенту взяти участь в обговоренні визначених програмою питань семінарських занять з навчальної дисципліни не менше ніж 80 % із запрограмованих навчальних занять.

6.2. Завдання для самостійного опрацювання та критерії оцінювання

Змістовий модуль I. Основи сучасної педагогіки

1. Ознайомтеся з новим Законом України «Про освіту» (<http://osvita.ua/legislation/law/2231/>). Результати опрацювання подайте у таблиці:

Таблиця 1

Пріоритетні позиції Закону України "Про освіту"	Проблеми шкільної освіти, які, на Вашу думку, потребують корекції або взагалі не ураховані

2. Проаналізуйте свої особистісно-професійні якості за самоописом «Я – у промінях сонця» (виконували на заняттях) й результати цієї аналітичної роботи подайте у таблиці:

Таблиця 1

Якості, які позитивно сприяють професійному розвитку	Якості, які перешкоджають професійному зростанню

3. Наведіть приклади проблемних ситуацій із Вашого педагогічного досвіду в системі «вчитель-учень», «учень-учень», «вчитель-батьки» й проаналізуйте їх за алгоритмом (поданий у презентації лекції).

4. Запропонуйте свій варіант переліку «навичок XXI століття», які, на Вашу думку, мають бути сформовані у учнів початку третього тисячоліття.

5. Напишіть твір-есе, зміст якого пов'язаний з проблемою, що порушена у висловлюванні відомого американського еволюційного біолога й фізіолога Джаред Даймонда: «Таємниця успіху чи невдачі полягає в тому, щоб знати, яких пріоритетів дотримуватись, а які відкинути чи замінити, коли змінюються часи».

Змістовий модуль II. Дидактика

Тема 1. Дидактика крізь призму Закону України «Про Освіту»

1. Опрацюйте текст Закону України «Про освіту», зверніть увагу на новий категоріальний апарат.
2. Ознайомтеся із сутністю основних педагогічних термінів, що стосуються освіти, функції вчителя ЗСО.
3. Підготуйте е-презентації на теми: «Нова сучасна дидактика». «Якість освіти у закладах середньої освіти»; «Практична психологія у сучасній дидактиці».
4. Напишіть есе на тему «Шляхи визначення і підвищення якості освіти в сучасній школі».
5. Опрацюйте джерела, в яких описуються сучасні методи навчання та здійснити детальний аналіз цих методів на предмет використання їх Вами у своїй професійній діяльності.

Тема 2. Зростання динаміки розвитку учнів в освітньому процесі

1. Охарактеризуйте особливості різних аспектів розвитку учнів (освітній, психічний, соціальний, комунікативний, фізичний тощо) на уроках та позаурочний час.
2. Підготуйте презентацію на тему: «Розвиток учнів напряму залежить від професійно-особистісного розвитку вчителя».
3. Проаналізуйте методи навчання, в основі яких лежить пізнавальна активність здобувачів, підґрунтя їх розвитку.
4. Визначте особливості професійної етики вчителя: сутність та основні положення.
5. Розкрийте особливості проведення занять, що сприяють ефективному стимулюванню розвитку учнів.
6. Сформулюйте 8–10 правил стимулювання пізнавальної активності здобувачів на заняттях та вдома.

Тема 3. Сучасні види і технології навчання в закладах середньої освіти

1. Проаналізуйте типовий навчальний підручник чи навчальний посібник зі свого фаху й оцініть його зміст з погляду врахування дидактичних вимог.
2. Підготуйте презентації «Сучасні технології навчання в закладах середньої освіти України», «Сучасні види навчання в закладах середньої освіти України та інших країн Євросоюзу (чи Азії, Америки, Австралії тощо)
3. Проаналізуйте власний досвід застосування сучасних методів, технологій навчання з Вашого предмету викладання і розмежувати уміння, якими оволоділи, і такі, які ще не стали вашим надбанням.
4. Опрацюйте 1-2 статті з сучасних педагогічних видань, які стосуються дидактичних проблем середньої школи.

Тема 4 Основи розробки технології навчання

1. Складіть план проведення заняття з окремої дисципліни, окресливши його методичне забезпечення.
2. Опрацюйте кілька інформаційних джерел із метою ознайомлення з різними сучасними технологіями навчання.
3. Підготуйте е-презентацію на тему «Інноваційні технології навчання у закладах середньої освіти».
4. Опишіть систему кроків, концептуальні підходи при розробці технології навчання з предмету викладання.

Змістовий модуль III. Педагогічне партнерство

1. Складіть анкету для батьків, на основі якої можна було б визначити, чи знають вони свою дитину.
2. Розробіть опитувальник для бесіди, метою якого є виявити уявлення дітей про своє становище в родині.
3. Зробіть добірку художньої літератури про життя дитини в родині. Продумайте, як її можна використовувати в роботі з батьками для формування в них рефлексивного ставлення до своєї діяльності.
4. За підручником «Родинна педагогіка. Основи родинного виховання» (Ковбаса Б., Костіва В.) проаналізуйте принципи організації педагогічної роботи вчителів і батьків у вихованні дітей.
5. Складіть перелік телевізійних та радіопередач, Інтернет-сайтів родинного виховання в Україні.
6. Складіть каталог діагностичних методик, які можна використовувати у процесі діагностики сімейних стосунків.

Змістовий модуль IV. Соціально-педагогічний тренінг

Підготувати есе за темою: «7 важливих соціально-педагогічних навичок сучасного педагога»

Критерії оцінювання самостійної роботи		Кількість балів
1.	Своєчасність виконання роботи	1
2.	Презентація роботи (оригінальність, логіка викладу, чіткість, доказовість)	2
3.	Різноманітність використаних джерел	2

*Оцінка за виконання завдань для самостійної роботи є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Педагогіка»

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання (*для денної форми навчання)

Модульний контроль здійснюється у формі модульної контрольної роботи.

Кількість балів	Характеристика
20 - 25	модульна контрольна робота характеризується відсутністю помилок, що засвідчує про сформовані вміння та міцні знання матеріалу, які складають зміст модуля
15 - 19	у модульній контрольній роботі наявні незначні помилки
9 - 14	у модульній контрольній роботі наявні суттєві помилки, частину з яких студент спроможний усунути у разі незначної допомоги викладача
0 - 8	у роботі наявні суттєві помилки; студент потребує постійного роз'яснення викладача, щоб усунути виявленні помилки

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Умови допуску: активна робота на семінарських та практичних заняттях, виконання усіх завдань до самостійної роботи, успішне виконання усіх модульних контрольних робіт (не нижче 15 балів за кожну роботу)

Форма проведення: комп'ютерне тестування (у системі Moodle).

Тривалість проведення: 90 хвилин.

Максимальна кількість балів: 40 балів.

Критерії оцінювання: Тестове опитування включає 40 теоретичних запитань, які відображають тематику дисципліни. Максимальна оцінка за кожне тестове запитання – 1 бал.

6.5. Орієнтовний перелік питань для самоконтролю

1. Дати визначення основних категорій дидактики та показати між ними взаємозв'язок і взаємозумовленість.
2. Визначити актуальні завдання сучасної дидактики.
3. Визначте сутність процесу навчання і його рушійні сили.
4. Сутність і структура процесу навчання у ЗСО.
5. Визначте структуру процесу навчання.
6. Охарактеризуйте модульне навчання.
7. Визначити основні положення у використанні модульного навчання.
8. Охарактеризуйте проблемне навчання.
9. Визначити основні положення у використанні проблемних методів навчання.
10. Визначте поняття «дидактична задача» та наведіть приклади дидактичних задач із власного досвіду професійної діяльності.
11. Визначте шляхи оптимізації навчання учнів.
12. Визначте сутність поняття «інтенсифікація навчання» та окресліть шляхи інтенсифікації навчання здобувачів із власного досвіду професійної діяльності.
13. Визначте поняття «інноваційна технологія навчання», «педагогічна техніка», «креативність учителя», «педагогічна творчість».
14. Продемонструйте взаємозв'язок проблемних методів навчання з іншими.
15. Визначте і охарактеризуйте правила техніки й технології навчання нового навчального матеріалу.
16. Охарактеризуйте види контролю навчальних досягнень учнів.
17. Визначте рівні компетенцій та критерії їх оцінювання.
18. Охарактеризуйте інтерактивні методи навчання.
19. Визначити основні положення у використанні інтерактивних методів навчання.
20. Визначте місце інформаційно-комунікативних технологій в освітньому процесі закладів середньої освіти.
21. В опорі на наявний досвід визначте дидактичні вимоги до вибору методів навчання.
22. Визначте міру і масштаб контролю за навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів.
23. Технологічність сучасного навчання в закладах середньої освіти – невід'ємна складова педагогічної творчості сучасного вчителя.
24. Визначити основні поняття «якість освіти», «технологічність навчання».

25. Встановити зв'язок між якістю освіти і технологічністю навчання.
26. Охарактеризувати структурні елементи технології навчання.
27. Особливості діагностики, прогнозу і планування навчальних досягнень учнів як складових технології навчання.
28. Особливості прогнозу і планування навчальних досягнень учнів як складових технології навчання.
29. Визначте правила оптимізації зворотного зв'язку в системі «вчитель-учень».
30. Визначити умови забезпечення ефективності застосування технології навчання.
31. Формування різних типів взаємовідносин учитель-здобувач в освітньому процесі.
32. Проаналізувати методи навчання, в основі яких лежить пізнавальна активність здобувачів, підгрунтя їх розвитку.
33. Визначити особливості професійної етики вчителя : сутність та основні положення.
34. Розкрити особливості проведення занять, що сприяють ефективному стимулюванню розвитку учнів.
35. Сформулювати 8–10 правил стимулювання пізнавальної активності здобувачів на заняттях та вдома.
36. Охарактеризувати особливості різних аспектів розвитку учнів (освітній, психічний, соціальний, комунікативний, фізичний тощо) на уроках та позаурочний час.
37. Скласти план проведення заняття з окремої дисципліни, окресливши його методичне забезпечення.
38. Охарактеризуйте цілісний педагогічний процес.
39. Охарактеризувати метод проектів.
40. Визначити основні положення у використанні методу проектів в освітньому процесі.
41. Обґрунтувати педагогічне партнерство як важливу стратегію взаємодії в ЗСО. Розкрити його сутність та завдання.
42. Охарактеризувати основні принципи педагогіки партнерства.
43. Визначити учасників педагогічного партнерства в ЗСО, розкрити їх функції, спільні цілі та прагнення.
44. Розкрити алгоритм взаємодії педагогів ЗСО з батьками учнів. Дати покрокову характеристику дій.
45. Охарактеризувати актуальні форми педагогічного партнерства в ЗСО з батьками учнів.
46. Охарактеризувати основні напрями та форми партнерської взаємодії у ЗСО з соціальними іншими інститутами.
47. Охарактеризувати види додаткових послуг у сфері середньої освіти. Розкрити основні етапи роботи колективу ЗСО з групами, що отримують додаткові освітні послуги
48. Розкрити сутність поняття «соціальний інститут», охарактеризувати форми педагогічного партнерства ЗСО та культурних соціальних інститутів.
49. Розкрити сутність поняття «виховання батьків» та його мету. Обґрунтувати необхідність виховання батьків в ЗСО.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтинг ва оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)

Fx	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисциплін

7. Навчально-методична карта дисципліни

Модулі	ЗМ I			ЗМ II				ЗМ III		ЗМ IV		
Назва модуля	Основи сучасної педагогіки			Дидактика				Педагогічне партнерство		Соціально-педагогічний тренінг		
Кількість балів за модуль	38			143				54		27		
Теми лекцій	Педагогіка у контексті викликів сьогодення	Суб'єкти освітнього процесу в сучасному ЗСО	Сутність та шляхи модернізації сучасної середньої освіти	Дидактика крізь призму закону України «Про	Навчальний процес. Законорічності і принципи навчання	Сучасні методи навчання	Конструювання уроку	Педагогіка партнерства в умовах	Організація педагогічного партнерства			
К-ть балів	1	1	11	1	1	1	1	11				
Теми практичних								Сучасні методи навчання	Конструювання уроку	Педагогіка партнерства в умовах	Організація педагогічного партнерства	Соціально-педагогічний тренінг «СТРЕС – НЕ ПРОБЛЕМА!»
К-ть балів								11	11	11	11	22
Теми семінарських												
К-ть балів												
Самостійна робота	25			95				30		5		
Підсум. контр.	Іспит (інтегрований)											

8. Рекомендовані джерела до курсу

Основні:

1. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник / К.В. Аймедов, В.В. Бабієнко, В.А. Бабієнко, В.В. Сторож. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2014. — 352 с.
2. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: Навч.посіб. – 3-тє вид., доопрац. і доп. – К.: Знання, 2008. – 566с.
3. Рацул А.Б. Педагогіка: інформативний виклад: навчальний посібник / А.Б. Рацул, Т.Я. Довга. - К. : Видавничий Дім "Слово", 2016. - 344 с.
4. Хоружа Л.Л. Етичний розвиток педагога : навчальний посібник / Л.Л. Хоружа. - К.: Академвидав, 2012. - 208 с. - (Серія "Альма-матер").
5. Якса Н.В. Основи педагогічних знань: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2007. – 358 с. – (Вища освіта XXI століття).
6. Безпарточна О., Земелюк М., Левицька В., Хомарчук А. Педагогіка партнерства в освітньому середовищі: теорія і технологія. Навчальний посібник: Луцьк ПП Іванюк ВП, 2021. 156 с.
7. [Нова українська школа](#): порадник для вчителя / за заг. ред. Н.М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.
8. Освіта і просвіта батьків, членів родин: практичний посібник / Котирло Т. В., Щербина Д. В. Київ : ПООД імені Івана Зязюна НАПН України, 2019. 219 с.

Додаткові

1. Бібік Н.М. Компетентність як результат шкільної освіти // Почат. шк. – 2010. – №9. – С. 3–6.
2. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. - <http://iitzo.gov.ua/serednya-osvita/providilennya-zmistu-zahalnoji-serednoji-osvity/normatyvno-pravova-baza-pochatkovoji-osvity/>
3. Закон України «Про загальну середню освіту» – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14
4. Закон України "Про освіту" (зі змінами 2008 року). – Режим доступу: www.osvita.org.ua/xcore/core_session.lib.php on line 643. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. – Київ : Міносвіти і науки, молоді та спорту України, 2011. – 27 с.
5. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczya.html>
6. Роуз Тедд. Долой среднее! Новый манифест индивидуальности / Тодд Роуз; пер. с англ. И. Ющенко.– М.: Манн, Иванов и Фербер, 2018. – 224с.
7. Драйден Г., Вос Дж. Революція в навчанні. Пер. з англ. М. Олійник. Львів: Літопис, 2005. 542 с.
8. Кові Стівен Р. 7 звичок надзвичайно ефективних людей. Пер. з англ. О. Любенко. 2-е вид., стер. Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2016. – 316 с.
9. ЛеФевр Л. Искусство объяснять. Как сделать так, чтобы тебя понимали с полуслова. Перевод с англ. Г.Федотова. 4-е изд. Москва: Манн, Иванов и Фербер, 2016. – 229 с.
10. Оклі Б. Навчатися вчитися. Як запустити свій мозок. Пер. з англ. А. Замоцний. – Київ.: Наш формат, 2018. – 272 с.
11. Робінсон К. Освіта проти таланту. Сила творчості. Пер. з англ. Г. Лелів. – Львів: Літопис, 2017. 256 с.
12. Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту. Пер. з англ. Г. Лелів. Львів: Літопис, 2018. 258 с.
13. Флоріда Р. Homo creatives. Як новий клас завойовує світ. Пер. з англ. Максим Яковлев. Київ: Наш формат, 2018. 432 с.
14. Харарі Ю.Н. 21 урок для 21 століття. Пер. з англ. О. Демянчука. Київ: Форс Україна, 2018. 416 с.

Інтернет-джерела:

Додаткові освітні послуги: нормативні документи. Педрада. Платформа Освіта. URL:

<https://oplatforma.com.ua/article/142-qqq-14-m1-17-01-2014-dodatkov-osvtn-poslugi-normativn-dokumentu> (дата звернення 28.08.2023).